

Grundtvig-arkivet fasc.: 227.

Registreret af: KTD. 2/121957.

Evt. enhedens nr.: XXII.

1. Titel el. kort indholdsangivelse: H V 1833

Antal sider: 44; 11 læg pg.
1-11.

"Verdenshistorisk Indledning"

Antal blade: 22.

Format: kvart; 18 x 22½.

2. Papirsort (farve og evt. vandmærke): C & I H

7. Ms.' første linie: Overskriften.

3. Afmærkning (I. J. N. osv.): ...

8. Ms.' sidste linie: behøves.
(Afsluttet? Siden nedskrevet)

4. Ortografi:

9. Tryk el. benyttelse: US VI s. 18ff.

5. Andre ydre kriterier:

6. Indre kriterier (allusioner, citater m. m.): "Naar vi...har trukket 1832 fra 5593..."

10. Tidl. forskeres skønsmæssige datering(er):

11. Nr. i bibliografien:

518A

Indholdsregist:

Næstsidste udkast til indledningen til H V 1833.

Menneskelivet er det største underværk og hjertet den dybeste hemmelighed. Slægtens rasen mod sit eget livsprincip. Men hvor digteren og dannekvinden endnu er, er der håb. Enkeltmandens krise paa alderdommens grænse- og ungdommens idealer! Vinder man sejr, er det et dejligt syn og en kongelig følelse, alderdommen skaber (1). Parallelismen med slægtens historie. "Vor Tids kjernefuldste Tænker" varsiede den "ægte Vidskabs-Tid" (FICHTE i hans "Grundzüge der gegenwärtigen Zeitalters"). Men oplyste mænd mellem 50 og 60 istemmer prædikerens "Jammer-Sang", at alting er forfængeligt - svarende til tidens foragt for al guddommelig åbenbaring ("en Barne-Drøm") og poesi ("Ungdoms-Galskab"). Parallismen mellem slægtens og den enkeltes liv. Gemidlet mod tvivlesygen (2) og dødslængslen er oplysning: at blive sygdommen var! Lære at agte det liv, man er blevet til af. Forstanden har sin rod i fantasi og følelse. Livets værk er at opbygge, forbinde og forene.

Universalhistorien må kunne oplyse om menneskets virkelige natur, kald og bestemmelse - skal stille os foran afgrunden. - Det 18. århundrede: mod slutningen af det så man i Tyskland, at øjeblikket ikke kunde rives ud af sammenhængen mellem fortid og fremtid (3). Kritik af de pågældende digtere og filosoffer: de manglede liv og sammenhæng i tankerne, dyrkede enkeltmandsfilosofi, idet man så tvivler om, hvad der er "Normal-Mennesket". En universalhistorie må bøde derpå: skal pege på de store kendsgerninger i statens historie (4). Sortering af de kendelige folk i oldtid og middelalder (5). Gennem kamp udvikledes der i middelalderen en ny stat. Kristendommen er her en universalhistorisk begivenhed: Italien, England, Frankrig (i Norden var der en vis naturlig statsforfatning fra oldtiden). I nutiden er skuepladsen Norden. På reformationens grund vilde menneskeånden her genføde den græske åndsfrihed, den ebraiske borgerlighed og den romerske mandstugt. En håndbog vil vise, om der er sammenhæng i slægtens levnedsløb og et mål for dens virksomhed. En videnskabelig universalisme er slægtens bestemmelse (6).

Kilderne må behandles af en digter og videnskabsmand i eet. Fremstillingen må være livlig. Det er undskyldeligt at begynde med anskuelsen af verdensløbet (den mosaiske anskuelse) (7). Ligesom kirken kan have forskellig mening om skabelsesberetningen, er det uafhængigt af den kristne tro menneskeslægtens videnskabelige interesse at skænke den mosaiske totalanskuelse af menneskelivet en højere grad af opmærksomhed end de individuelle anskuelser. Den har tre store fortrin, som vilde have været indset af alle, hvis den ikke var blevet stillet i skævt forhold til kristendommen: 1) den er højpoetisk og ægte universel, 2) kristendommen har vist dens efterrettelighed og 3) på grund af sammenkædningen med kristendommen er den blevet gennemkritiseret, uden at man har kunnet afbevise et eneste træk i den. Dens poetiske efterrettelighed har kristendommen båret til os som sin forudsætning, som dog ikke til gengæld har båret kristendommen eet skridt! Kristendommen forudsætter nemlig, at mennesket er skabt i Guds billede - ellers var de to naturers forening i Kristus umulig, men om foreningen fandt sted er et andet spørgsmål, der kan benægtes, skønt forudsætningen bejaes. Af faldets virkelighed følger ikke oprejsningen.

Den videnskabsmand, der ikke går ud fra den mosaiske anskuelse, er atomist og har ingen anelse om en levende organisme i åndens ver-

den. Men vi adskiller skarpt den mosaiske anskuelse og den evangeliske historie, hvad der er videnskabeligt nødvendigt på grund af tvivlesygen (8). Den kristne kirkes kendelige virkninger (stater og skoler) viser dens historiske sanddrøhed og en mageløs oprejsningskraft. Et ganske andet spørgsmål er det, hvordan Jesus Kristus kom i tidens fylde, og i hvilken forbindelse menneskeslægtens oprejsning står med hans levnedsløb. Det er kirkens hemmelighed, og det var sammenknytningen af denne med den evangeliske historie, og ikke denne selv, der "fristede Tvivle-Sygen" i forrige århundrede. En naturalistisk forståelse af historien forhindrer ikke, at man kan have en universalhistorisk rigtig anskuelse af menneskelivet. Det klinger imidlertid urimeligt både for kristne og ukristne af det 18. århundredes skole. Men det 19. århundrede må ikke blive blot en skygge deraf. Krisen er inde i menneskeslægtens store drama (4. akt) (9). - Naturlovene, som menneskeånden følger på sin bane i både den enkeltes og slægtens liv, åbenbarer en organisk sammenhæng mellem de store kendsgerninger, der udgør lemmerne på "den store Organisme", som menneskeslægten gennem tiderne er. Poesi og vidskab vil slutte venskab - og selv de atomistiske historieregistre vil findes brugbare. Men menneskeånden må igen tage ordet, som en Asa-Thor, der griber Mjølner.

Jordbeskrivelsen (10). Det er ligegyldigt, om bjergene har stået i millioner af år. Hvad menneskeslægtens alder angår, skal vi følge jøderne. - "Phønix-Aldre". Årstallene er blevet overvurderet i middelalderen. (11). (Afsluttet?)

Affattelsestid: 1832. Da udkast XXI i indhold ligger nærmere den trykte indledning end XXII, må dette udkast være det næstsidste før bogens indledning. Som det eneste af disse udkast har titlen adjektivet "Verdenshistorisk" - skrevet ud i oet.